

УДК 792.82.03.091.5.071.2(477)»20»
 DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/76-1-9>

Богдана БОНДАР,
 orcid.org/0000-0001-5774-9301
 аспірантка кафедри режисури та хореографії
 Львівського національного університету імені Івана Франка
 (Львів, Україна) Bohdana.Bondar@lnu.edu.ua

ФЕНОМЕН ТЕАТРУ КИЇВ МОДЕРН БАЛЕТ ЯК ЯВИЩЕ АВТОРСЬКОГО СТИЛЮ ХОРЕОГРАФІЇ

У статті висвітлено питання творчого доробку театру «Київ Модерн Балет» і його вклад в розвиток українського сучасного балетного мистецтва. Театр є одним із найвизначніших колективів сучасного танцю в Україні.

Стаття зосереджує свою увагу на ролі головного балетмейстера театру Раду Поклітару і його постановки, які поєднують у собі класичну витонченість та сучасні експериментальні підходи, що робить їх унікальними у світі балету. Під керівництвом талановитого хореографа театр здобув визнання не лише в Україні, але й далеко за її межами. Аналіз вистав «Вій», «Маленького Принца» та хореографічної фантазії балету «Дискримінація» доводить унікальні та нові технології у сценографії сучасних українських вистав. Співпраця з українськими композиторами такими як Мирославом Скориком, Валентином Сельвестровим та Олександром Родіним, показує, що українське мистецтво має жити в тандемі, сучасні композитори та хореографи мають змогу працювати над створенням дійсно нового та сучасного українського продукту, який буде мати попит і за межами України.

Проаналізовано авторський погляд балетмейстера Раду Поклітару та його танцівників- постановників: Артема Шошина, Владислава Детюченко, Іллю Мірошниченко які також змогли втілити свої творчі ідеї на базу театру. Їх свіжий та авторський погляд на сталі балетні вистави, які відтворені у новому прочитанні. Відкриття нових сенсів, які вкладені у лібрето вистав. Висвітлено роль вдалого поєднання класичної хореографії з модерн танцем, контемпорарі та інших стилів хореографії, складну акторську складову в одне ціле, задля відтворення тієї чи іншої задачі сценографічного бачення хореографа-постановника аби втілити неповторний та особливий зміст вистави. Обґрунтовано роль і вплив хореографічних постановок театру «Київ модерн балет» на чолі з його головним балетмейстером Раду Поклітару не тільки в Україні, а і у всьому світі, з точки зору розвитку танцювального мистецтва.

Ключові слова: театр, сучасна хореографія, мистецтво, танець, балет, режисура, культура, хореограф (балетмейстер), Раду Поклітару, Артем Шошин, Владислав Детюченко, Ілля Мірошниченко.

Bohdana BONDAR,
 orcid.org/0000-0001-5774-9301
 Postgraduate student at the Department of Directing and Choreography
 Lviv Ivan Franko National University
 (Lviv, Ukraine) Bohdana.Bondar@lnu.edu.ua

THE PHENOMENON OF THE KYIV MODERN BALLET THEATER AS A PHENOMENON OF THE AUTHOR'S STYLE OF CHOREOGRAPHY

The article highlights the creative achievements of the Kyiv Modern Ballet Theater and its contribution to the development of Ukrainian contemporary ballet art. The theater is one of the most prominent contemporary dance companies in Ukraine.

The article also focuses on the role of the theater's chief choreographer, Radu Poklitaru, and his productions, which combine classical elegance with modern experimental approaches, making them unique in the world of ballet. Under the direction of the talented choreographer, the theater has gained recognition not only in Ukraine but also far beyond its borders. The analysis of the performances «Viy», «The Little Prince» and the choreographic fantasy of the ballet «Discriminating Nation» proves the unique and new technologies in the scenography of contemporary performances. Collaboration with Ukrainian composers such as Myroslav Skoryk, Valentyn Selvestrov and Oleksandr Rodin shows that Ukrainian art should live in tandem, and that contemporary composers and choreographers can work on creating a truly new modern and interesting Ukrainian product that will be interesting beyond Ukraine.

The author analyses the author's view of choreographer Radu Poklitaru and his dancers: Artem Shoshin, Vladislav Detyuchenko, and Ilya Miroshnichenko, who were also able to implement their creative ideas in the theatre. Their fresh and author's view on the established ballet performances, which are recreated in a new reading. The discovery of new meanings embedded in the librettos of the performances. The role of a successful combination of classical choreography with modern dance, contemporary and other styles of choreography, a complex acting component in one whole, in order to reproduce a particular task of the choreographer's scenographic vision in order to embody the unique and special

content of the performance, is highlighted. The role and influence of the choreographic productions of the Kyiv Modern Ballet Theatre headed by its chief choreographer Radu Poklitaru not only in Ukraine but also around the world in terms of the development of dance art is substantiated.

Key words: theater, contemporary choreography, art, dance, ballet, directing, culture, choreographer (choreographer), Radu Poklitaru, Artem Shoshyn, Vladyslav Detiuchenko, Ilya Myroshnychenko.

Постановка проблеми. Попри значні досягнення та міжнародне визнання, театр «Київ Модерн Балет» та його вплив на українське мистецтво часто залишаються недостатньо вивченими. Проблема полягає в необхідності глибшого дослідження та популяризації діяльності цього театру для широкої аудиторії, а також в аналізі його внеску в розвиток сучасного українського балету.

Аналіз досліджень. Варто зазначити, що тема розвитку сучасної хореографії стає дедалі цікавішою і популярною. Розгляд проблем сучасної хореографії досліджував О. Плахотнюк у своїй роботі про вивчення джаз-танцю, його культури та історії, як і коли джаз-танець з'явився на академічній балетній сцені, автор у своїй статті стверджує «Джаз-танець та академічний балетний театр мають спільність у сприйнятті його глядачем, що підпорядковані музиці і танцю, художньому задуму, через індивідуальність його творців» (Плахотнюк. 2014: 164–169). У роботах М. Погребняк створені передумови реформ класичного академічного балету з появою різних нових стильових напрямків хореографії, що здійснило значний розвиток та вплив на зміст класичного танцю (Погребняк, 2021: 327).

У статті С. Садовенко «Хореографічна культура України і творчість Раду Поклітару в теоретичному дискурсі» (Садовенко, 2023), вивчає напрацювання творчості Раду Поклітару та його театру «Київ модерн балет». Авторка зазначає: «Для вистав Раду Поклітару характерним є синтез хореографічних технік ... всі балети театру “Київ Модерн-балет” є репертуарними. Авторський театр є творчою лабораторією, де кожна вистава ґрунтується на цікавому матеріалі – літературному, музичному й хореографічному» (Садовенко, 2023: 111–116). Власне це і доводить нам унікальність постановок Раду Поклітару та в цілому театру «Київ модерн балет».

Мета статті полягає в проведенні мистецького аналізу діяльності та досягнення театру «Київ Модерн Балет» та його впливу на розвиток сучасного танцю в Україні та світі.

Виклад основного матеріалу. Історія створення театру Київ модерн балету розпочалась у 2005 р. Відомий український меценат Володимир Філіппов запросив до творчої групи відомого постановника Раду Поклітару для створення вистави «Сили долі» і після постановочного процесу В. Філоппов запропонував балетмейстеру очолити перший в Україні театр сучасного танцю.

Після проведення першого кастингу до трупи театру увійшло 16 танцівників абсолютно різних

за стилем хореографії і після чого була поставлена вистава «Кармен TV», який було презентовано 25 жовтня 2006 року на сцені Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка. Вистава підняла київського глядача «на вуха», бо це було щось нове, таке цікаве прочитання усім відомого сюжету, на музику Жоржа Бізе. Після чого удостоєна нагородою за «Кращу виставу» та «Кращу роботу балетмейстера» в конкурсі «Київська Пектораль – 2006» (Головна ..., 2024).

Надалі, театр став частиною театру Київського муніципального академічного театру опери та балету для дітей та юнацтва до 2017 року. А вже з 27 грудня 2017 року, театр функціонує окремо як Комунальний заклад «Театрально-видовищний заклад культури Академічний театр “Київ Модерн-балет”» (Головна ..., 2024).

Наступними стали прем'єри вистав «Шекспірименти» (2006), «Болеро», «Дош», «Лускунчик» (2007), «Underground», «Палата №6» (2008), «Двоє на гойдалці» (2009), «Квартет-а-тет», дивертисмент сучасної хореографії «Con tutti i strumenti» (2010), «In pivo veritas» (2011), «Перехрестя», «Геревень» (2012). У 2013 році театр застала криза і виставою «Лебедине озеро» хотіли закінчувати діяльність театру, через брак коштів та низькі зарплати більша частина театру залишила театр. Довелось набирати нових артистів і відновлювати вистави майже заново. Багато постановок ставились тільки завдяки меценатському протекторату. В 2016 році постановки «Київ модерн балету» у постановці Раду Поклітару зокрема «Жінки у ре мінорі», «Довгий різдвяний обід» та «Перехрестя» були удостоєні Національною премією ім. Тараса Шевченка у номінації «Музичне мистецтво». У Національній академії мистецтв України пишуть: «Смислова поліфонія танцю, створена майстром, передає внутрішній напружений динамізм, лексику «зашифрованих» метафор і складних символів, артикулює насамперед драматичні глибини буття» (Раду ... хореограф, 2016)

Художній керівник балету Раду Поклітару дає своїм артистам змогу самостійно проявлятися як хореографам і так у 2015 році молодий соліст театру Артем Шошин презентує свою виставу «Ближче ніж кохання» та у 2016 році балет «Пробігаючи життя», «Нерозлучники» (2019). Аналогічно, у 2018 році соліст театру «Київ модерн балет» Ілля Мірошніченко знайомить зі своєю виставою «Дерево не може втекти», 2020 – «1984. Інша». І в 2023 році Сергій Кон один із перших складів танцівників театру, а з часом хореограф-

репетитор «Київ модерн балету» став балетмейстером вистави «За хвилину до Різдва» (Головна ..., 2024). Наразі, Сергій Володимирович поповнив лави Збройних сил України та став на захист нашої держави.

Для колективу театру не існує бар'єрів в трактуванні уже всім відомих історій. Усі балети відтворенні на власному баченні, тому усім відомі твори починають жити в авторському баченні Радю Поклітару та його артистів. Так як на приклад в історії «Кармен ТВ» одною із головних персонажів стає дівчина, яка дуже полюбає дивитися фільми та настільки поринає у це, що може змінити його сюжет і стати його частиною. Або в виставі «Жізель» головна героїня постає у ролі знедоленої дівчини, яка закохується, а потім тікає з дому і потрапляє до борделю де і закінчується її життя. Кожен балет переосмислено і поставлено в оригінальному розумінні самих постановників. А такі вистави як «Вгору по річці» (Загадкова історія Бенжаміна Баттона), «Маленький принц», «Вій» усі ці історії побудовані на складному сюжеті, але прекрасно втілені мовою тіла на сцені.

На виставах «Вій», «Маленький принц» та «ДискриміНАЦІЯ» хочеться зупинись окремо розглянути вистави більш детально.

Вистава «Вій» прем'єра відбулась у червні 2019 року, це перша постановка у добірку балетів Радю Поклітару на українську тематику (Київ ... «Вій», 2019). Містична оповідь Миколи Гоголя, яка дає змогу розгорнути фантазію на цю тему. Музику до вистави написав під замовлення відомий український композитор Олександр Родін. Він хотів розширити можливості симфонічного оркестру і додати в нього нові цікавинки: «Втім, сюрпризи обіцяв і композитор Олександр Родін, який для втілення творчих ідей не вдовольнився розширеним, малеровським складом симфонічного оркестру (82 особи), а вигадав і ще сконструював додатково декілька інструментів перкусійної групи – наприклад, «шаманський посох» та металеві пластини-дзвоники. Крім того, Олександр Родін додав у симфонічну партитуру нові партії – для горлового шаманського співу та екзотичного варгану; і ввів у склад оркестру один з найстаріших у світі духових інструментів – діджериду із загадкової Австралії» (Радю ... «Вій», 2019).

В статті журналістка Вероніка Зінченко пише: «Найголовнішим проривом цієї постановки стало використання відеоконтенту, який розробила Ольга Нікітіна. Дійсно, для українського глядача сучасних, а особливо класичних балетів, які звикли бачити старі, банальні з технічної точки зору, а часом – хиткі і напівзруйновані декорації, віртуальні декорації сприймалися на кшталт фантастики» (Вбити чи любити ..., 2019).

Постановка балету «Маленький принц» містить дуже цікаві знахідки в сценографії вистави,

тут також задіяний відео контент створений Ольгою Нікітіною, з яким артисти відпрацьовують і створюють враження 3-D сприйняття для глядачів. Радю Поклітару в хореографії ніби створює єдиний рух усіх танцівників роблячи чи то політ літака, чи то рух великого Змія. Автором костюмів став дизайнер Дмитро Курята, з яким неодноразово вже співпрацював колектив «Київ модерн балет».

Сама історія, яку переосмислив постановник, не видається дитячою казкою, а скоріше навпаки: як астероїд Маленького Принца – це там де можливо прибрати свою планету за допомогою схожої на гітару віника, полити неповторну Троянду, в яку все таки не можливо закохатися, чи поставити чайник на вулкан (Київ ... «Маленький принц», 2020).

Музика теж суттєво впливає на сприйняття того чи іншого епізоду: «У першій частині балету, «симвонії дитинства» – це твори маленького Моцарта, якого Поклітару пов'язує з долею Маленького Принца. Як писав Екзюпері, «різниця між дітьми та дорослими у тому, що дорослі у всьому шукають щастя. А діти його у всьому знаходять»... (у виставі крім музики Моцарта лунають українські колискові у виконанні Марії Пилипчак). У другій частині балету, коли головний герой дорослішає, звучать теми більш зрілого композитора, ніби просякнуті справжньою тривоною за долю головного героя.» зазначають в газеті «День» (Вражаючий ..., 2020).

Вистава «Дискримінація» прем'єра якої відбулась 21 жовтня 2023 року, створена за фінансової підтримки Українського культурного фонду. Сценографом вистави став Олександр Білозуб, який задіяв принцип складання анаграм – створення нових слів з іншого слова. Художником костюмів став Дмитро Курята, музичний супровід випав на твори Георга Генделя та знаного українського композитора Валентина Сильвестрова. Сама вистава акцентує свою увагу на різні види дискримінації в суспільстві, відсутності толерантності захованих у казках з дитинства, у вихованні, тощо. Тому, «Балет “ДискриміНАЦІЯ” – це хореографічна фантазія, що складається із низки, на перший погляд, жодним чином не пов'язаних одна з одною новел-притч, які не лінійно й максимально узагальнено розповідають про різні види дискримінації» – так зазначає про виставу театр Київ модерн балет (Київ ... «Дискримінація», 2023).

Ідеї, як цінності демократичного світу, що зосереджують свою увагу на проблемі дискримінації, у тому чи іншому вигляді. Як у цивілізованому світі так багато непорозумінь і зла, або навпаки взаєморозуміння та доброти. І що має переважати в нашому житті, аби життя стало більш спокійним і зрозумілим, як добро перемагає над злом, як сила людського співчуття може допомогти іншій людині. Постановка яка дає змогу замислитись над нашим існуванням та в чомусь допомогти більше зрозуміти ту чи іншу проблему.

Висновки. В чому ж феномен вистав «Київ модерн балету»? Та мабуть в тому, що через призму різного сприйняття, кожен глядач знайде в постановках Раду Поклітару щось своє, близьке по духу, те що змушує замислитись і більше поринути у світ хореографії, можливо не так плоско як буває у інших класичних балетних виставах. Це точно щось нове, сама авторська хореографія,

переосмислення вже усім відомих сюжетах, це ніби шанс взяти для себе щось нове. Усі артисти в трупі театру різні, такі творчі та особливі. З різною хореографічною підготовкою та стилем, але об'єднані мистецтвом і творчістю. Це однозначно феномен в українському театральній-балетному просторі України, які створюють новий автентичний і такий цікавий продукт.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вбити чи любити? «Вій» від Раду Поклітару та «Київ модерн балету». URL: <https://kyivmodernballet.com/news/media/vbyty-chy-liubyty-viy-vid-radu-poklitaru-ta-kyiv-modern-baletu> (26.10.2019)
2. Вражаючий парад планет. URL: <https://kyivmodernballet.com/news/media/vrazhaiuchy-parad-planet> (28.10.2020)
3. Головна сторінка театру «Київ модерн балет». URL: <https://kyivmodernballet.com/theater/> (20.06.2024)
4. Київ модерн балет «Вій». URL: <https://kyivmodernballet.com/theater/repertoire/32> (20.06.2019)
5. Київ модерн балет «Дискримінація». URL: <https://kyivmodernballet.com/theater/repertoire/41> (21.10.2023)
6. Київ модерн балет «Маленький принц». URL: <https://kyivmodernballet.com/theater/repertoire/34> (21.10.2020)
7. Плахотнюк О. Джаз танець на академічній балетній сцені: генезис та персоналії. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана 2014*. Вип. 8. С. 164–169. URL: http://aphn-journal.in.ua/archive/8_2014/25.pdf
8. Погребняк М. Нові напрями театрального танцю XX – поч. XXI ст.: історико-культурні передумови, кроскультурні зв'язки, стильова типологія: монографія. Полтава, 2021. 327 с.
9. Раду Поклітару – хто він, «Вій»? URL: <https://kyivmodernballet.com/news/media/radu-poklitaru-khto-vin-viy> (03.11.2019)
10. Раду Поклітару хореограф, засновник театру «Київ модерн балет», лауреат Шевченківської премії. URL: <https://web.archive.org/web/20211114125858/https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/1979651-radu-poklitaru-horeograf-zasnovnik-teatru-kiiv-modernbalet-laureat-sevcenkivskoi-premii.html> (13.03.2016)
11. Садовенко С. Хореографічна культура України і творчість Раду Поклітару в теоретичному дискурсі. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал*. 2023. № 2. С. 111–116.

REFERENCES

1. *Vbyty chy lyubyty? «Viy» vid Radu Poklitaru ta «Kyiv modern baletu»* (2019) [Kill or love? «Eyelash» by Radu Poklitaru and «Kyiv Modern Ballet»]. URL: <https://kyivmodernballet.com/news/media/vbyty-chy-liubyty-viy-vid-radu-poklitaru-ta-kyiv-modern-baletu> [in Ukrainian]
2. *Vrazhaiuchy parad planet* (2020) [An impressive parade of planets]. URL: <https://kyivmodernballet.com/news/media/vrazhaiuchy-parad-planet> [in Ukrainian]
3. *Holovna storinka teatru «Kyiv modern balet»* (2024) [Home page of the «Kyiv Modern Ballet» theater]. URL: <https://kyivmodernballet.com/theater/> [in Ukrainian]
4. *Kyiv modern balet «Viy»* (2019) [Kyiv modern ballet «Viy»]. URL: <https://kyivmodernballet.com/theater/repertoire/32> [in Ukrainian]
5. *Kyiv modern balet «Dyskryminatsiya»* (2023) [Kyiv modern ballet «Discrimination»]. URL: <https://kyivmodernballet.com/theater/repertoire/41> [in Ukrainian]
6. *Kyiv modern balet «Malenkyi prynts»* (2020) [Kyiv modern ballet «The Little Prince»]. URL: <https://kyivmodernballet.com/theater/repertoire/34> [in Ukrainian]
7. Plakhotnyuk, O. (2014). *Dzhaz tanets na akademichnii baletnii stseni: henezys ta personalii* [Jazz dance on the academic ballet stage: genesis and personalities]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyyi zb. nauk. prats molodykh vchenykh Drohobitskoho derzhavnoho pedahohichnoho univertsytetu imeni Ivana Franka*. Vyp. 8. Pp. 164–169. URL: http://aphn-journal.in.ua/archive/8_2014/25.pdf [in Ukrainian]
8. Pogrebniak, M. (2021). *Novi napriamy teatralnoho tantsiu XX – poch. XXI st.: istoryko-kulturni peredumovy, kroskulturni zviazky, stylova typolohiia* [New directions of theatrical dance XX – beg. XXI century: historical and cultural preconditions, cross-cultural ties, stylistic typology]: *monohrafiia*. Poltava. 327 s. [in Ukrainian]
9. *Radu Poklitaru – khto vin, «Viy»?* (2019) [Radu Poklitar – who is he, «Viy?»]. URL: <https://kyivmodernballet.com/news/media/radu-poklitaru-khto-vin-viy>
10. *Radu Poklitaru khoreograf, zasnovnyk teatru «Kyiv modern balet», laureat Shevchenkivskoi premii* (2016) [Radu Poklitaru, choreographer, founder of the «Kyiv Modern Ballet» theater, laureate of the Shevchenko Prize] URL: <https://web.archive.org/web/20211114125858/https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/1979651-radu-poklitaru-horeograf-zasnovnik-teatru-kiiv-modernbalet-laureat-sevcenkivskoi-premii.html> [in Ukrainian]
11. Sadovenko, S. (2023). *Khoreografichna kultura Ukrainy i tvorchist Radu Poklitaru v teoretychnomu dyskursi* [Choreographical Culture of Ukraine and Creativity of Radu Poklitaru in Theoretical Discourse]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv : nauk. zhurnal*. № 2. Pp. 111–116. [in Ukrainian].